

Migraine? Overmatig zweten?

Tandenknarsen?

DOKTER BOTOX KAN HELPEN

Behalve als wondermiddel tegen rimpels wordt botox ook ingezet bij medische problemen als migraine en overmatig zweten. Hoe gaat dat in zijn werk?

Tekst CHRISTIEN JANSEN Illustraties MAGDA RINKEMA

Thenya Ruhe van Willigen (61) kampte jarenlang met heftige migraineaanvallen. “Mijn eerste migraineaanval, op mijn vierentwintigste, herinner ik me nog goed. Ineens schitterden er lichtflitsen achter het enige oog waarmee ik nog kon zien – mijn linkeroog is zo goed als blind –, daarna verdween ook het zicht uit dat oog. Ik was in paniek. Werd ik nu helemaal blind? Vijf minuten later kreeg ik zo’n extreme hoofdpijn dat ik niet wist waar ik het moest zoeken. Alsof er een ijzeren band om mijn hoofd werd gelegd die steeds strakker werd aangeschroefd. De eerste van vele aanvallen waarbij ik niets kon, behalve in het donker wachten tot het over was.”

Zes jaar geleden hoorde Thenya van een schoonheidsspecialiste dat in haar salon regelmatig een plastisch chirurg langskwam voor antirimpelbehandelingen met botulinetoxine A, oftewel botox, maar dat hij daarmee óók succes boekte bij mensen die last hadden van migraine. “Ik besloot het uit te proberen en het wonder geschiedde: een klein halfjaar was ik zo goed als migrainevrij. Een periode waarin ik normaliter zeker zo’n twintig aanvallen zou hebben gehad.

Een bevrijding.” Jarenlang betaalde Thenya de behandelingen uit eigen zak, tot ze via de huisarts werd doorgestuurd naar het ziekenhuis en ze de behandeling vergoed bleek te krijgen. “Sindsdien word ik elke acht weken behandeld. Bij een behandeling krijg ik zestien prikken: vier boven in mijn voorhoofd, drie aan elke kant van mijn gezicht in mijn haar, twee tussen mijn wenkbrauwen en nog twee in mijn kaak. Leuk dat daarmee ook mijn fronsrimpel is verdwenen, maar dat ik zo goed als migrainevrij ben is onbetaalbaar. Dat deze behandeling bestaat, daar ben ik heel dankbaar voor. Die heeft een wereld van verschil gemaakt in mijn leven.”

TAL VAN BEHANDELINGEN

Botox is bekend als antirimpelmiddel, maar wordt ook ingezet tegen spasmen, migraine, zweten, incontinentie en bijvoorbeeld tandenknarsen. De toepassing van botulinetoxine begint in de jaren zeventig van de vorige eeuw, als de Amerikaanse oogarts Alan Scott – later ‘vader van de botox’ genoemd – start met onderzoek naar het effect van botulinetoxine als medische behandeling

voor ernstige oogaandoeningen. Als ‘bijvangst’ werd ontdekt dat botox ook rimpels gladtrok, waarna het middel wereldwijd uitgroeide tot een van de populairste niet-chirurgische cosmetische behandelingen. Maar nog altijd wordt botox voor tal van medische behandelingen gebruikt. Het middel wordt bijvoorbeeld ingezet bij bewegingsstoornissen. “Sommige van mijn patiënten worden al dertig jaar

“Dat ik zo goed als migrainevrij ben is onbetaalbaar”

behandeld met botulinetoxine”, zegt neuroloog Marina de Koning-Tijssen van het UMCG. “Dat geldt met name voor mensen met dystonie: een bewegingsstoornis die wordt aangestuurd vanuit de hersenen en die kan leiden tot abnormale houdingen en bewegingen. Een behandeling met botulinetoxine helpt in tachtig procent van de gevallen.” Dat er telkens opnieuw moet worden geprikt, ziet de neuroloog niet als een nadeel. “Voordeel is dat als het niet >

“Na die paar prikjes kon ik
VRIJWEL METEEN WEER springen,
rennen, lachen en paardrijden”

bevalt, het effect vanzelf weer verdwijnt. Daarnaast is het zo dat er bij medicijnen die we anders voorschrijven altijd bijwerkingen zijn, zoals sufheid. Dit middel wordt heel plaatselijk ingezet en bijwerkingen zijn er nauwelijks.”

BEVRIJDING

Na de geboorte van haar tweede kind merkte Helga Lobosco de Jonge (49) dat ze steeds minder goed haar plas kon ophouden. “Paardrijden is mijn passie, maar alle lol verdween toen tijdens het draven de urine zó langs mijn benen liep. Echt heel vervelend. De huisarts verwees me door naar het ziekenhuis, waar ik hoorde dat een operatie de enige oplossing zou zijn. Daar had ik helemaal geen zin in, en dus ging ik op onderzoek uit. Omdat ik ooit iets had gehoord over botulinetoxine en incontinentie nam ik contact op met een privékliniek in Amsterdam-Zuidoost, die de behandeling bleek uit te voeren. Ik kon heel snel terecht en vond de behandeling

“Botox wordt vaak pas vergoed als het medisch echt nodig is”

enorm meevallen. Een paar prikjes en het was klaar. Vrijwel meteen daarna kon ik weer springen, rennen, lachen en paardrijden zonder in mijn broek te plassen. Een bevrijding. Ik zou willen dat ik het eerder had laten doen. Inmiddels zijn we twee jaar verder en merk ik duidelijk dat het effect een beetje begint af te nemen. Ik heb dus net weer een nieuwe afspraak gemaakt.”

Ook in het Eindhovense Catharina Ziekenhuis wordt deze behandeling succesvol ingezet, bijvoorbeeld bij incontinentieproblematiek door een overactieve blaas. De behandeling wordt uitgevoerd door een uroloog die, onder plaatselijke verdoving en middels een katheter, met een camera tussen de tien en dertig kleine injecties geeft in de spierlaag van de blaaswand. Zo vermindert de samentrekking van de blaaspijp, waardoor iemand die behandeld is minder vaak aandrang voelt, de urine beter kan vasthouden en dus minder ongewenst urineverlies heeft. Gemiddeld houdt het effect van de ongeveer anderhalf uur durende behandeling zo'n zes tot negen maanden aan. Botulinetoxine raakt op den duur altijd uitgewerkt, net als bij prikjes tegen rimpels, en moet daarna herhaald worden.

LAATSTE REDMIDDEL

Medische botox wordt vaak pas vergoed als het medisch echt nodig is en er een medische indicatie is. En als er geen andere behandelingen zijn die soelaas kunnen bieden. Iedereen die weleens een antirimpelprikje laat zetten weet dat botox prijzig is, en dat geldt ook voor medische botox. Verzekeraars zien een behandeling met botox in de meeste gevallen dan ook als 'laatste redmiddel'. Daarbij is de kans dat de verzekeraar medische botox vergoedt tegen ernstige aandoeningen als incontinentie, migraine en de bewegingsstoornis dystonie groter dan tegen bijvoorbeeld overmatig zweten, terwijl botox ook in dat geval een redmiddel kan zijn.

Check de VERGOEDING

Het goede nieuws: als medische botox wordt vergoed, dan is dat via de basisverzekering – een aanvullende verzekering is dus niet nodig. Maar, zegt expert zorgverzekeringen Youri van der Avoird van Independer: om voor vergoeding in aanmerking te komen is altijd een medische indicatie nodig. “De eerste stap is naar de huisarts gaan. Die kan je doorverwijzen naar een specialist voor een indicatie of zelf een medische indicatie afgeven. De zorgverzekeraar zal altijd vragen om een doorverwijzing waarin staat waarom de behandeling noodzakelijk is. Is er een medische noodzaak en helpen andere behandelingen niet, dan betaalt de zorgverzekeraar. Wel gaat de behandeling ten koste van het eigen risico.”

Kim (53), die al vanaf haar puberteit hevig zweet, heeft een tijdje botox-behandelingen gehad en had daar veel baat bij. "Dat ik zo hevig zweet, heeft veel impact op mijn leven. Als iemand te dichtbij komt, stap ik automatisch weg uit angst dat diegene me kan ruiken. De deur uitgaan zonder extra T-shirts is ondenkbaar. Nu ik in de overgang ben, is het nog erger. Ik heb weleens gehad dat mensen vroegen of het buiten regende als ik na een paardrijwedstrijd ergens binnenkwam. Dertig jaar geleden, nadat ik in een uitzending bij 'medezweter' Paul de Leeuw was geweest om hier aandacht voor te vragen, kreeg ik de tip: probeer botulinetoxine. In het ziekenhuis was een speciaal potje waar dat uit betaald werd. Ik kreeg ongeveer twintig prikjes per oksel en het resultaat was geweldig. Het zweten stopte, ik voelde

"Volgens de tandarts had ik te veel spanning in mijn lijf en mond"

me bevrijd. Ik hoefde geen donkere, sombere kleding meer aan waarop zweetplekken minder zichtbaar zijn en ik durfde veel opener te zijn. Helaas was het potje waaruit de behandelingen betaald werden na drie keer leeg en moest ik het zelf gaan betalen. Botox is heel duur, dat kan ik niet opbrengen en dus moest ik ermee stoppen. In totaal ben ik een klein jaar 'droog' geweest. Het waren negen fantastische maanden, zullen we maar zeggen." Om bij overmatig zweten voor vergoeding in aanmerking te komen is een medische indicatie nodig, en die kreeg Kim niet. Wie het zelf wil betalen is per behandeling – die zo'n zes maanden effectief is – gemiddeld tussen de vier- en zeshonderd euro kwijt.

KAPOTTE KIEZEN

Nog een behandeling waarbij botox regelmatig succesvol wordt ingezet is bruxisme, oftewel tandenknarsen. Een veelvoorkomende aandoening bij zowel

WIE HET ZELF WIL BETALEN IS TUSSEN DE VIER- EN ZESHONDERD EURO KWIJT

mannen als vrouwen, waarbij de kaken stevig op elkaar worden geklemd en gewreven. Het kan veroorzaakt worden door bijvoorbeeld stress, angst, een onjuiste beet of slaapstoornissen. Met tandbeschadiging, hoofdpijn, kaakpijn en spierspanning tot gevolg. Marije (52) kan erover meepraten: "Een paar jaar geleden merkte ik dat mijn kaken en tanden pijn deden. Daarnaast kwam ik regelmatig bij de tandarts omdat er best vaak stukjes kies afbraken. Hij zei dat ik te veel spanning in mijn lijf en mond had; ik kauwde letterlijk mijn kiezen stuk. Ergens had ik gelezen dat botulinetoxine misschien zou helpen, dus ik ging naar een kliniek waar ik ook weleens kom voor huidverbetering. Daar kreeg ik injecties op diverse plekken in mijn kaak tot aan de slapen toe, omdat de kaakspieren zo ver doorlopen. Werkt botulinetoxine A gemiddeld na ongeveer twee weken, nu duurde het zes weken voor ik effect voelde, omdat de kaakspieren zo sterk zijn. Na die anderhalve maand voelde het beter. Ik had duidelijk minder pijn in mijn tanden en kaken. Maar ja, daar hangt wel om de zoveel maanden een prijskaartje van

vijfhonderd euro aan, dat kan ik gewoon niet opbrengen. Al kost het weer laten opbouwen van mijn kiezen ook geld." Helaas voor Marije wordt botulinetoxine ook bij tandenknarsen lang niet altijd vergoed door de ziektekostenverzekeraars. Maar wie weet komt daar ooit verandering in, zoals eerder is gebeurd bij de behandeling van spasmen en incontinentie. Intussen onderzoekt de wetenschap volop andere toepassingen van het middel om het leven van mensen draaglijker te maken. Zo lopen er momenteel studies naar het effect van botox op depressie, chronische gewrichtspijn en artritis. □

Lees ook:

Bridget geeft iedere maand honderden euro's uit aan haar uiterlijk. "Hoe ouder ik word, hoe meer die botox me kost"

